

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

кафедра неврології та нейрохірургії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 "вересня" 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕРНАТУРА "НЕВРОЛОГІЯ"

II рік навчання

Галузь знань : 22 "Охорона здоров'я"

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність : Неврологія

Попередня освіта: Ступінь магістра за спеціальністю
222 " Медицина"

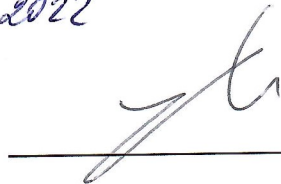
Одеса 2022

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Анатолій СОН
к.мед.н., доц. Юлія СОЛОДОВНИКОВА
асистент кафедри Ксенія ЯРОВА
асистент кафедри Ірина ГНАТЮК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри неврології та нейрохірургії
Протокол № 11 від 27.08.2022

Завідувач кафедри

Анатолій СОН

Схвалено предметною цикловою методичною післядипломною освіти ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії післядипломної освіти ОНМедУ
 Костянтин ШЕВЧЕНКО-БІТЕНСЬКИЙ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (імя)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (імя)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників Інтернатура «Неврологія»	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг годин	624
Аудиторні	624
Самостійна робота	-
Форма контролю	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вміти призначати відповідні діагностичні засоби щодо діагностики захворювань нервової системи та трактувати отримані результати дослідження, призначати правильну тактику лікування та надання екстреної медичної допомоги.

Завдання: визначати основні показання для застосування інструментальних методів дослідження при нейрохірургічних та неврологічних захворюваннях; скласти схему діагностичного пошуку та застосування нейровізуальних методів дослідження (КТ, МРТ); встановлювати остаточний діагноз.

Освітня підготовка слухачів ґрунтується на використанні лекцій, практичних і семінарських занять із застосуванням самостійної форми навчання.

Завданнями вивчення дисципліни є досягнення в повній або частковій мірі наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю Неврологія.

Загальні компетентності:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.
2. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 5.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій; пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї.
- 7.Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій.
8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
10. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності:

- 1.Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері неврології та нейрохірургії.
2. Здатність до впровадження нових знань в професійну діяльність.
3. Здатність до лідерства, керування колективом.
4. Дотримання етики та академічної доброчесності.
- 5.Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
6. Діагностування невідкладних станів. Визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
- 7.Планування та проведення заходів профілактики неврологічних та нейрохірургічних захворювань.
- 8.Визначення необхідного режиму праці та відпочинку, дієти при лікуванні неврологічних та нейрохірургічних захворювань.
9. Визначення тактики ведення хворого.
10. Ведення медичної документації.
11. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

3. Результати навчання за дисципліною

Лікар-інтерн повинен знати:

ЗАГАЛЬНІ ЗНАННЯ

- організаційну структуру неврологічної служби району, міста, функціональні напрямки її діяльності;
- основні державні та відомчі документи, якими керується неврологічна служба у своїй діяльності;
- проведення аналізу основних показників діяльності неврологічного відділення та неврологічного кабінету поліклініки;
- питання диспансеризації та лікарсько-трудової експертизи;
- особливості роботи лікаря-невролога в екстремальних умовах (епідемія, землетрус, потоп);

СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ

- анатомію та фізіологію нервової системи, гістологічні зміни нервової системи при патологічних станах;
- основи топічної діагностики;
- основи клінічних і параклінічних методів дослідження неврологічних хворих;
- несумісність лікарських препаратів, що застосовуються при неврологічних захворюваннях, побічні дії ліків;
- хірургічні методи лікування неврологічних хворих;
- механізм дії та основні принципи використання фізичних методів лікування в неврології;
- показання до застосування психотерапевтичних методів лікування неврологічних хворих;

- питання організації та проведення профілактики неврологічних захворювань;

- питання інтенсивної терапії та реанімації неврологічних хворих;

• етіологію, патогенез, клінічні прояви діагностики та лікування захворювань периферичної нервової системи, судинних захворювань нервової системи, інфекційні та інфекційно-алергічних уражень нервової системи, захворювань вегетативної нервової системи, закритих травм головного, спинного мозку та периферичних нервів, спадкових захворювань нервової системи, пухлини нервової системи, епілепсії, епілептичні синдроми та не епілептичних пароксизмальних станів, основних професійних захворювань нервової системи;

• клінічні прояви та лікування уражень нервової системи при соматичних захворюваннях, при дії токсичних і фізичних факторів, алкоголізмі, наркоманії, токсикоманії;

• особливості перебігу неврологічних захворювань у дитячому та похилому віці.

Засвоївши програму лікар-інтерн повинен **вміти:**

ЗАГАЛЬНІ НАВИЧКИ

Діагностувати та надавати невідкладну допомогу при:

непритомності;

- травматичному шокові;
- гострому судинному колапсі;
- гострій серцевій та дихальній недостатності;
- інсульті;
- алергічних реакціях (анафілактичний шок, набряк Квінке та ін.);
- гострому животі;
- епілептичних випадках;
- опіках та обмороженнях.

СПЕЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ

• зібрати загальний анамнез, оцінити його, виділити із анамнезу особливості перебігу неврологічного захворювання;

• провести загальний огляд та оцінити соматичний статус хворого;

• провести неврологічне обстеження хворого (огляд тіла з метою виявлення дегенеративних ознак, трофічних розладів, провести дослідження функції черепних нервів, рефлексорно-рухової сфери, координації рухів, чутливості, наявності менінгеальних симптомів, патології вегетативної нервової системи, оцінити стан вищих кіркових функцій та психіки);

- оцінити дані неврологічного статусу, виділити провідні синдроми ураження нервової системи, визначити локалізацію патологічного процесу (провести топічну діагностику);
- обґрунтувати план параклінічного обстеження хворого;
- оцінити результати додаткових методів обстеження хворого (загальний, біохімічний, бактеріологічний, імунологічний аналізи крові, коагулограму, аналіз сечі, дані дослідження ліквору, дані офтальмологічного, отоневрологічного досліджень, електроенцефалографії, ехоенцефалоскопії, міографії, реоенцефалографії, радіологічних та рентгенологічних методів обстеження);
- провести диференційну діагностику;
- обґрунтувати клінічний діагноз;
- призначити етіологічне, патогенетичне та симптоматичне лікування, дати рекомендації;
- здійснити обґрунтований запис у амбулаторній картці хворого, поставити діагноз, призначити амбулаторне лікування.
- оформлення історії хвороби на основі проведення загального та неврологічного обстеження хворого, оцінки цих даних, обґрунтування діагнозу та плану лікувальних заходів;
- огляд очного дна, периметрія;
- аудіометрія;
- ехоенцефалоскопію;
- діагностична люмбальна пункція з ліквородинамічними пробамі;
- лікувальні блокади нервових утворень (корінців, вузлів, нервових стовбурів);
- штучне дихання, масаж серця, дренаж трахеобронхіального дерева;
- методи психотерапевтичного впливу на хворого.

4. Структура навчальної дисципліни

Програма навчання передбачає лекційний курс, практичні та семінарські заняття і комп'ютерний контроль рівня оволодіння програмою. Окрім того, навчальним планом передбачено базовий, етапний і заключний види контролю, а також самостійна робота слухачів.

5. Програма навчальної дисципліни

Соціальна медицина.

Загальні та організаційні питання неврологічної допомоги.

Структура неврологічної служби.

Організація роботи неврологічного кабінету, відділення.

Етика і деонтологія в неврологічній практиці.

Методологія неврологічного діагнозу.

Профілактика та диспансеризація в неврології.

Експертні питання в неврології. ЛТЕ.

Санітарно-просвітницька робота лікаря-невролога.

Анатомо-фізіологічні основи уражень нервової системи.

Анатомо-фізіологічний вступ в клініку нервових захворювань.

Основні відомості про структурно-функціональну організацію нервової системи (нейрон, синапси, медіатори, нервові волокна, нейроглія тощо).

Основні відомості по філо- та онтогенезу, гістології, фізіології, патології і патофізіології нервової системи.

Структури, які приймають участь в забезпеченні функції чутливості.

Рефлекси. Загальні відомості про рефлекторну діяльність. Рефлекторно-рухова діяльність.

М'язовий тонус.

Провідникова система.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про органи чуття.

Анатомо-фізіологічні особливості спинного мозку.

Анатомо-фізіологічні особливості стовбура головного мозку.

Анатомо-фізіологічні відомості про черепні нерви.

Анатомо-фізіологічні особливості мозочка.

Анатомо-фізіологічні особливості підкіркових структур.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про базальні ганглії.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про внутрішню капсулу.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про таламус.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про гіпоталамус.

Анатомо-фізіологічні особливості кори головного мозку.

Локалізація функцій в корі головного мозку.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про білу речовину головного мозку.

Анатомо-фізіологічні особливості структур вегетативної нервової системи.

Основні анатомо-фізіологічні відомості про структури лімбіко-ретиккулярного комплексу.

Анатомо-фізіологічні особливості кровопостачання головного мозку.

Будова артеріальної системи головного мозку.

Будова венозної системи головного мозку.

Зони васкуляризації артерій головного мозку.

Регуляція мозкового кровотоку.

Анатомо-фізіологічні особливості кровопостачання спинного мозку.

Будова артеріальної системи спинного мозку.

Будова венозної системи спинного мозку.

Зони васкуляризації артерій спинного мозку.

Анатомо-фізіологічні особливості оболонки, хоріоїдальних сплетінь, лікворної системи головного та спинного мозку.

Утворення ліквору, циркуляція ліквору.

Структура та функціонування гематоенцефалічного бар'єру.

Анатомо-фізіологічні особливості структур периферичного відділу нервової системи (гангліїв, корінців, периферичних нервів, сплетінь).

Основні відомості про нейромедіаторні системи.

Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика.

Біль.

Локалізація.

Клінічні характеристики.

Головокружіння (клінічні прояви, причини, діагностичні особливості).

Порушення ліквородинаміки.

Гіпертензивний синдром, гідроцефалія.

Гіпотензивний синдром.

Синдром блокади субарахноїдального простору спинного мозку.

Набряк та набухання головного мозку.

Деменція (клінічні прояви, причини, діагностичні особливості).

Порушення свідомості.

Форми затьмарення свідомості.

Сутінкові розлади.

Делірій.

Аменція.

Онейроїд.

Інші форми порушення свідомості.

Форми виключення свідомості.

Оглушення.

Сопор.

Кома.

Пароксизмальні стани в неврології.

Різновиди пароксизмальних станів.

Клінічні прояви пароксизмальних станів.

Диференційна діагностика пароксизмальних станів.

Порушення чутливості.

Клінічні прояви порушень чутливості.

Синдромологія ураження чутливості на різних рівнях.

Топічна діагностика уражень чутливості.

Ураження рефлекторно-рухової сфери.

Клінічні прояви уражень рефлекторно-рухової сфери.

Пірамідна недостатність, центральний та периферичний параліч, сінкінезії, тощо.

Гіперкінези (види, клінічні прояви, причини, діагностичні особливості).

Синдромологія ураження рефлекторно-рухової сфери на різних рівнях.

Топічна діагностика уражень рефлекторно-рухової сфери.

Порушення функцій координації та статички.

Ураження спинного мозку.

Клінічні прояви ураження сегментарного апарату спинного мозку.

Клінічні прояви ураження провідникового апарату спинного мозку.

Синдромологія уражень спинного мозку. Ураження спинного мозку по поперечнику та на різних рівнях.

Топічна діагностика уражень спинного мозку.
Порушення функцій тазових органів.
Клінічні прояви порушень функцій тазових органів.
Топічна діагностика порушень функцій тазових органів.
Ураження стовбуру головного мозку.
Клінічні прояви уражень стовбуру головного мозку.
Клінічні прояви ураження сірої речовини в стовбурі головного мозку.
Клінічні прояви ураження провідникового апарату в стовбурі головного мозку.
Синдромологія уражень стовбура головного мозку.
Топічна діагностика уражень стовбура головного мозку.
Ураження мозочка.
Клінічні прояви ураження різних структурних елементів мозочка (кора, ядра, червь, провідниковий апарат).
Синдромологія уражень мозочка.
Топічна діагностика уражень мозочка.
Ураження структур екстрапірамідної системи.
Клінічні прояви уражень різних структур екстрапірамідної системи (стриарної та палідарної систем).
Синдромологія уражень екстрапірамідної системи.
Топічна діагностика уражень екстрапірамідної системи.
Клінічні прояви ураження внутрішньої капсули.
Клінічні прояви ураження таламуса.
Клінічні прояви ураження гіпоталамуса.
Клінічні прояви ураження гіпофіза.
Ураження кори головного мозку.
Порушення вищих кіркових функцій.
Порушення праксису.
Порушення гнозису.
Порушення функції мови.
Симптоми подразнення кори головного мозку.
Симптомокомплекси уражень окремих часток головного мозку.
Порушення кортико-вісцеральної регуляції.
Віковий аспект порушень емоційної сфери та психічних функцій.
Ураження лімбіко-ретикулярного комплексу.
Клінічні прояви та синдроми ураження сегментарних вегетативних структур.
Клінічні прояви та синдроми ураження надсегментарних вегетативних структур.
Ураження оболонок головного мозку. Менінгеальний симптомокомплекс.
Клінічні прояви ураження оболонок спинного мозку.
Ураження структур периферичної нервової системи.
Клінічні прояви ураження гангліїв.
Клінічні прояви ураження корінців.
Клінічні прояви невралгій.
Клінічні прояви нейропатій.

Клінічні прояви мононейропатій.
Клінічні прояви полімононейропатій.
Клінічні прояви полінейропатій.
Клінічні прояви ураження нервових сплетінь (шийного, плечового, поперекового, крижового).
Синдроми вертеброгенних уражень периферичного відділу нервової системи.
Рефлекторні синдроми.
Компресійні синдроми.
Радикуло-ішемічні синдроми.
Міоадаптивні синдроми.
Атипові форми уражень периферичного відділу нервової системи.
Синдроми ураження судинної системи головного мозку (артеріальної та венозної ланок).
Синдроми ураження судинної системи спинного мозку.

Методи обстеження в неврології.

Клініко-неврологічне обстеження.
Загальноклінічне обстеження.
Дослідження неврологічного статусу.
Оцінка стану свідомості.
Дослідження стану вищих кіркових функцій.
Дослідження кіркових функцій: мови, гнозису, праксису.
Дослідження функції черепних нервів.
Дослідження функції чутливості.
Дослідження рефлекторно-рухової сфери.
Дослідження координаторних функцій.
Дослідження менінгеального симптомокомплексу.
Дослідження показників стану вегетативної нервової системи.
Особливості дослідження неврологічного статусу в дитячому віці.
Особливості обстеження при невідкладних станах.
Оцінка даних офтальмологічного обстеження.
Оцінка даних отоневрологічного обстеження.
Нейропсихологічне обстеження (принципи та засади проведення, оцінка даних).
Люмбальна пункція (принцип, методика проведення,, показання, протипоказання, ускладнення).
Лабораторні методи обстеження в неврології.
Оцінка даних дослідження показників крові.
Оцінка показників загального аналізу крові.
Оцінка показників білкового обміну.
Оцінка показників ліпідного обміну.
Оцінка показників вуглеводного обміну.
Оцінка стану показників ферментів, нейромедіаторів та гормонів.
Оцінка показників мінерального обміну.
Оцінка показників імунного статусу.

Оцінка даних імуновірусологічних досліджень.
Оцінка даних обстеження на ВІЛ.
Оцінка даних обстеження на сифіліс.
Оцінка даних обстеження на туберкульоз.
Оцінка даних дослідження показників ліквору.
Діагностичне значення дослідження ліквору.
Оцінка лікворного тиску.
Оцінка клітинного складу ліквору та його змін.
Оцінка біохімічних показників в лікворі.
Оцінка імуновірусологічних показників в лікворі.
Оцінка показників ліквору при неврологічних захворюваннях.
Інструментальні методи обстеження в неврології.
Електрофізіологічні методи.
Електроенцефалографія (принцип методу, оцінка даних).
Реоенцефалографія (принцип методу, оцінка даних).
Реовазографія (принцип методу, оцінка даних).
Електроміографія (принцип методу, оцінка даних).
Викликані потенціали (принцип методу, оцінка даних).
Ультразвукові методи.
Ехоенцефалоскопія (принцип методу, методика проведення, оцінка даних).
Нейросоноскопія (принцип методу, оцінка даних).
Ультразвукова доплерографія (принцип методу, оцінка даних).
Рентгенологічні методи.
Оцінка даних краніографії.
Оцінка даних спонділографії.
Оцінка даних ангіографії, мієлографії.
Комп'ютерна томографія головного та спинного мозку (принцип та діагностичні можливості методу, показання, оцінка даних).
Ядерно-магнітно-резонансна томографія головного та спинного мозку (принцип та діагностичні можливості методу, показання, протипоказання, оцінка даних).
Позитронно-емісійна томографія (принцип методу, оцінка даних).
Радіоізотопне дослідження в неврології (принцип та діагностичні можливості методу, оцінка даних).
Оцінка даних медико-генетичних методів дослідження в неврології.

Спадкові, дегенеративно-дистрофічні захворювання нервової системи.

Вроджені аномалії. Дитячий церебральний параліч.

Загальні відомості про клінічну генетику.

Спадкові захворювання метаболізму з ураженням нервової системи.

Пов'язані з порушенням обміну амінокислот (фенілкетонурія, хвороба «кленового сиропу», гомоцистинурія тощо).

Пов'язані з порушенням обміну ліпідів.

Ліпідози (гангліозидози, хвороба Німана-Піка тощо).
Внутрішньоклітинні ліпідози (ліпофусциноз нейронів, амавротичні ідіотії).
Лейкодистрофії.
Пов'язані з порушенням метаболізму в сполучній тканині.
Мукополісахаридози різних типів.
Муколіпідози різних типів.
Хвороба Марфана.
Пов'язані з порушенням обміну міді (гепатоцеребральна дегенерація).
Ектодермальні дисплазії (факоматози, нейрофіброматоз Реклінгхаузена, туберозний склероз Бурневілья, хвороба Гіппеля-Ландау, синдром Стерджа-Вебера тощо).
Системні дегенерації.
Дегенеративні захворювання з переважним ураженням пірамідної системи та мозочка.
Спадкова спастична параплегія.
Спадкова спастична атаксія.
Спіноцеребелярні дегенерації (хвороба Фрідрайха, різні форми спадкових спіноцеребелярних атаксій тощо).
Спорадичні форми спіноцеребелярних дегенерацій.
Дегенеративні захворювання з переважним ураженням екстрапірамідної системи.
Хвороба Паркінсона та синдром паркінсонізму.
Прогресуючий над'ядерний параліч.
Есенціальний тремор.
Дистонії.
Первинні дистонії (генералізована торсіонна дистонія, цервікальна дистонія, краніальна дистонія, ортомандибулярна дистонія, писчий спазм, дистонія стопи, спастична дисфонія, міоклонічні дистонії).
Вторинна дистонія.
Хорея (хвороба Гентінгтона, сенільна хорея, доброякісна спадкова хорея, мала хорея, нейроактоцитоз тощо).
Міоклонус (первинний, вторинний, епілептичний).
Стартл-синдром.
Тики та синдром Туретта.
Дегенеративні захворювання з переважним порушенням когнітивних функцій.
Хвороба Альцгеймера.
Хвороба Піка.
Нервово-м'язові захворювання.
Первинні міодистрофії - міопатії (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна).
Вторинні міодистрофії (невральні та спинальні).
Міодистрофії, які пов'язані з порушенням нервово-м'язового нейромедіаторного обміну.

Міастенія та міастенічні синдроми (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Міоплегії та міоплегічні синдроми (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Міотонії (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Поліміозити (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Нервово-м'язові розлади соматогенного генезу (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Хромосомні аномалії (синдром Дауна тощо).

Вроджені аномалії головного мозку, спинного мозку, черепа та хребта.

Сирингомієлія.

Дитячий церебральний параліч

Ураження периферичного відділу нервової системи.

Загальні відомості про ураження периферичного відділу нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).

Класифікації уражень периферичної нервової системи.

Етіологія уражень периферичного відділу нервової системи.

Патогенетичні механізми уражень периферичного відділу нервової системи.

Невралгії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Нейропатії.

Мононейропатії, мононеврити (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Полімононейропатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Полінейропатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Радикулопатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Радикулогангліоніти (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Гангліоніти, гангліоневрити (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Плексопатії, плексити (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Тунельні синдроми (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження периферичного відділу нервової системи при вертеброгенній патології.

Ураження периферичного відділу нервової системи при дегенеративно- дистрофічних ураженнях хребта (клінічні

прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження периферичного відділу нервової системи при запальних захворюваннях хребта (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження периферичного відділу нервової системи при остеопорозі (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження периферичного відділу нервової системи при краніовертебральних аномаліях, дефектах розвитку головного та спинного мозку.

Вікові особливості уражень периферичного відділу нервової системи.

Запальні, інфекційно-запальні, інфекційно-алергічні, паразитарні та пріонові захворювання нервової системи. Повільні інфекції нервової системи.

Загальні відомості про інфекційно-запальні, інфекційно-алергічні, паразитарні та пріонові захворювання нервової системи, повільні інфекції нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).

Класифікація інфекційно-запальних захворювань нервової системи.

Етіологічні чинники інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних, паразитарних та пріонових захворювань нервової системи, повільних інфекцій нервової системи.

Патогенетичні механізми виникнення та розвитку інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних, паразитарних та пріонових захворювань нервової системи, повільних інфекцій.

Менінгіти (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Енцефаліти (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Менінгоенцефаліти (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Енцефаломієлополірадікулоневрити (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Арахноїдіти головного мозку, хоріоепідематити (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Арахноїдіти спинного мозку (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Епідурити, пахіменінгіти (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Мієліти (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Поліомієліт та поліомієлітоподібні захворювання (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Енцефаломієліти (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Поліневрити (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Особливості клінічних проявів, перебігу та діагностики синдрому Гійєн- Барре.

Особливості клінічних проявів, перебігу та діагностики синдрому Ландрі.

Абсцес головного мозку (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Розсіяний склероз (етіологічні чинники, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Боковий аміотрофічний склероз (етіологічні чинники, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Туберкульоз нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Сифіліс нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Нейроревматизм (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при СНІДі (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Пріонові захворювання з ураженням нервової системи (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Паразитарні захворювання нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Герпетичні ураження нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при гострих інфекційних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при хронічних інфекційних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Вікові особливості перебігу інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних, паразитарних захворювань нервової системи та повільних інфекцій.

Судинні ураження нервової системи.

Загальні відомості про судинні ураження нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).

Класифікації судинних захворювань головного і спинного мозку.

Фактори ризику судинних захворювань головного та спинного мозку.

Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.

Загальний та церебральний атеросклероз.

Артеріальна гіпертензія.

Артеріальна гіпотензія.

Роль біохімічних змін крові в розвитку цереброваскулярних захворювань.

Роль спадкових факторів в розвитку цереброваскулярних захворювань.

Роль судинних аномалій та варіантів кровопостачання в розвитку цереброваскулярних захворювань.

Роль соматичної патології та інших факторів в розвитку цереброваскулярних захворювань.

Патогенетичні механізми розвитку судинної патології головного та спинного мозку.

Початкові прояви недостатності мозкового кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Хронічна ішемія головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Судинна деменція (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Хронічна ішемія спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Гострі порушення мозкового кровообігу.

Гострі порушення мозкового кровообігу ішемічного генезу.

Гостра гіпертонічна енцефалопатія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Минуці порушення мозкового кровообігу.

08.10.1.2.1. Транзиторні ішемічні атаки (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Церебральні гіпертонічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ішемічні інсульти (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Гострі порушення мозкового кровообігу геморагічного генезу.

Паренхіматозні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Субарахноідальні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Паренхіматозно-субарахноідальні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Хронічні венозні дисфункції (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Гострі порушення венозного кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Гострі порушення спінального кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Артеріовенозні мальформації судин головного та спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Вікові особливості судинної патології головного і спинного мозку.

Патологія вегетативної нервової системи та нейроендокринні розлади.

Загальні відомості про патологію вегетативної нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).

Класифікація вегетативних розладів.

Вегетативні синдроми.

Синдром вегето-судинної дистонії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної

діагностики).

Кардіалгічний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Гіпервентиляційний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Абдомінальний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Порушення терморегуляції (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Церебральні (надсегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні)

Периферичні (сегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).

Сполучні надсегментарні та сегментарні вегетативні порушення.

Синдром прогресуючої вегетативної недостатності (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Мігрень (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Лицеві вегетативні невралгії (класифікація, етіологія, патогенез, особливості клінічних проявів, діагностика та диференційна діагностика).

Хвороба та синдром Меньєра (етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика).

Ангіотрофоневрози.

Етіологія ангіотрофоневрозів.

Патогенез ангіотрофоневрозів.

Клінічні форми.

Хвороба та синдром Рейно (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Еритромелалгія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Набряк Квінке.

Крапивниця.

Рідкісні форми ангіотрофоневрозів.

Нейроендокринні розлади (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).

Вегетативні розлади при неврозах.

Вікові особливості розладів вегетативної нервової системи.

Особливості клінічного перебігу вегетативних порушень в різних вікових групах.

Особливості пубертатного періоду.

Особливості клімактеричного періоду.

Травми нервової системи.

Загальні відомості про черепно-мозкові травми, травми спинного мозку, периферичних нервів та травматичну хворобу мозку (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані, патогенетичні механізми тощо).

Черепно-мозкова травма.

Класифікація.

Клінічні форми черепно-мозкової травми.

Струс головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Субарахноїдальні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Епідуральні гематоми (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Субдуральні гематоми (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Травми хребта та спинного мозку.

Клінічні форми травм хребта та спинного мозку.

Струс спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Забій спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Гематомієлія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Травми периферичного відділу нервової системи.

Особливості клінічних проявів.

Травматичні мононейропатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Травматичні плексопатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Алгічно-рефлекторні синдроми.

Вікові особливості клінічних проявів та перебігу травматичних уражень головного та спинного мозку (в дитячому та похилому віці).

Пухлини нервової системи.

Загальні відомості про пухлини головного мозку та спинного мозку (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані, патогенез, патоморфологія тощо).

Пухлини головного мозку.

Класифікація пухлин головного мозку.

Клінічні прояви та особливості перебігу пухлин головного мозку.

Загальнономозкові симптоми.

Вогнищеві симптоми.

Психопатологічні симптоми.

Діагностика пухлин головного мозку.

Диференційна діагностика пухлин головного мозку.

Пухлини спинного мозку.

Класифікація пухлин спинного мозку.

Клінічні прояви та особливості перебігу пухлин спинного мозку.

Діагностика пухлин спинного мозку.

Диференційна діагностика пухлин спинного мозку

Пухлини периферичних нервів.

Клінічні прояви та особливості перебігу пухлин периферичних нервів.

Діагностика пухлин периферичних нервів.

Диференційна діагностика пухлин периферичних нервів.

Епілепсія та епілептичні синдроми.

Класифікація епілепсії та епілептичних синдромів.

Етіологічні чинники.

Патогенетичні механізми.

Клінічні прояви.

Особливості перебігу.

Діагностика та диференційна діагностика.

Соматоневрологічна патологія.

Ураження нервової системи при захворюваннях системи кровообігу (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при захворюваннях дихальної системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при захворюваннях крові (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при нефрологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при урологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при гінекологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при захворюваннях кишково-шлункового тракту (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при онкологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при первинних та вторинних метаболічних порушеннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Клімакс (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.

Ураження нервової системи при впливі токсичних факторів. Токсичні фактори, які можуть викликати ураження нервової системи.

Патогенетичні механізми впливу токсичних факторів на нервову систему.

Клінічні прояви впливу токсичних уражень на нервову систему.

Особливості перебігу уражень нервової системи при впливі токсичних факторів на нервову систему.

Діагностика та диференційна діагностика уражень нервової системи при впливі токсичних факторів.

Ураження нервової системи при впливі іонізуючого випромінювання (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).

Ураження нервової системи при електротравмі (патогенетичні

механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).

Ураження нервової системи при перегріванні (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).

Ураження нервової системи при переохолодженні (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).

Порушення сну та бодрювання.

Інсомнії (клінічні особливості, діагностика).

Гіперсомнії (клінічні особливості, діагностика).

Невротичні розлади.

Етіологія невротичних розладів.

Патогенез невротичних розладів.

Клінічні прояви невротичних розладів.

Критерії діагнозу.

Вікові особливості невротичних розладів.

Невідкладні стани в неврології.

Загальні відомості про невідкладні стани.

Класифікація невідкладних станів.

Етіологічні чинники невідкладних станів.

Патогенетичні механізми невідкладних станів.

Принципи діагностики невідкладних станів.

Клінічні прояви та неврологічні особливості невідкладних станів.

Коматозні стани різного генезу (особливості клінічних проявів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Шок (особливості клінічних проявів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Епілептичний припадок та епілептичний статус (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).

Синкопальні стани (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Кризові стани.

Гіпертензійні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Набряк головного мозку, набряк-збудовлення головного мозку (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Гіпертонічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Гіпотонічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Міастенічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Холінергічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Міоплегічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Больові кризи (клінічні прояви, диференційна діагностика).

Гіпертермічні кризи (клінічні прояви, диференційна діагностика).

Акінетичний мутизм (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Катаплексія (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).

Психомоторне збудження (клінічні прояви, диференційна діагностика).

Невідкладні стани при гострих ураженнях головного мозку судинного, інфекційно-запального, інфекційно-алергічного, дегенеративного, пухлинного, травматичного, інтоксикаційного генезу (клінічні особливості, діагностика, диференційна діагностика).

Невідкладні стани при гострих ураженнях спинного мозку судинного, травматичного, пухлинного, інфекційно-запального генезу (клінічні особливості, діагностика, диференційна діагностика).

Невідкладні стани при гострих ураженнях периферичного відділу нервової системи (клінічні особливості, діагностика, диференційна діагностика)

Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика гострих уражень нервової системи при отруєннях нейротропними речовинами (етіловий спирт, метиловий спирт, анальгетики, снодійні, холінолітики, антигістамінні засоби, психотропні засоби, хлориди вуглеводів, оксид азоту, антихолінергічні фосфорорганічні засоби та препарати, етиленгліколь, ціаніди, наркотичні речовини тощо).

Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика гострої неврологічної патології при впливі токсичних речовин.

Клінічні прояви та діагностика невідкладних станів при електротравмі.

Клінічні прояви невідкладних станів при переохолодженні та перегрівання.

Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика гострої неврологічної патології при метаболічних порушеннях (при цукровому діабеті, порушенні функції

нирок, печінки, щитовидної залози, наднирників, порфірії, гострому панкреатиті тощо).

Вікові особливості перебігу невідкладних станів в неврології.

Смерть головного мозку (клінічні та параклінічні прояви, діагностика).

Лікування та профілактика захворювань нервової системи.

Саногенетичні та реабілітаційні аспекти в неврології.

Принципи лікування неврологічних захворювань.

Основні засади та особливості використання фармакотерапії в клінічній практиці.

Побічна дія лікарських засобів.

Лікувальні блокади.

Лікувальні пункції.

Методи невідкладної терапії та реанімації при патології нервової системи.

Принципи та особливості застосування фізіотерапевтичних методів лікування в неврології.

Застосування рефлексотерапії при неврологічних захворюваннях (принцип методу, показання, протипоказання).

Застосування мануальної терапії при неврологічних захворюваннях (принципи, особливості, показання та протипоказання).

Краніо-сакральна терапія при неврологічних захворюваннях (принцип методу, показання, протипоказання).

Хірургічне лікування в клініці неврологічних захворювань.

Особливості використання психотерапії при неврологічних захворюваннях.

Реабілітаційні заходи в неврології.

Принципи та особливості лікування судинних захворювань нервової системи.

Принципи та особливості профілактики судинних захворювань нервової системи.

Принципи та особливості лікування інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних та паразитарних захворювань нервової системи.

Принципи та особливості профілактики інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних та паразитарних захворювань нервової системи.

Принципи та особливості лікування повільних інфекцій.

Принципи та особливості лікування захворювань периферичного відділу нервової системи.

Принципи та особливості профілактики захворювань периферичного відділу нервової системи.

Принципи та особливості лікування вегетативних розладів.

Принципи та особливості профілактики вегетативних розладів.

Лікування клімактеричних розладів.

Принципи та особливості лікування екстрапірамідних розладів.

Принципи та особливості лікування епілепсії та епілептичних синдромів.

Принципи та особливості лікування нервово-м'язових захворювань.

Принципи та особливості лікування дегенеративно-дистрофічних уражень нервової системи.

Принципи та особливості лікування травматичних уражень нервової системи.

Принципи та особливості лікування пухлин головного та спинного мозку.

Принципи та особливості лікування невідкладних станів в неврології.

Принципи та особливості лікування порушень сну та бодрювання.

Принципи та особливості лікування невротичних розладів.

Принципи та особливості лікування уражень нервової системи при соматичній патології.

Особливості лікування неврологічних захворювань в дитячому та похилому віці.

6. Контроль навчальних досягнень

Методи контролю:

1. Поточний
2. Підсумковий тестовий
3. Оцінка оволодіння практичними навичками.
4. Іспит

Критерії оцінки тестового контролю:

При наявності до 10% помилкових тестів – «5»

11 – 25% помилкових тестів – «4»

26 – 40% помилкових тестів – «3»;

більше 40% помилкових тестів – «2».

Оцінка оволодіння практичними навичками. Відповідно до цілей заняття визначені типові завдання щодо визначення якості умінь, що перевіряються та оцінюються. Виконання типових завдань та умінь оцінюється балами «1», «0,5», «0» («виконано», «частково виконано», «не виконано»). Підсумкові результати оволодіння практичними вміннями визначаються за результатами виконання 5 типових завдань в оцінках 5- «відмінно», 4-«добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно». Критерії оцінки відповідно до кількості балів:

5 балів – «відмінно»

4,5 – 4,0 балів – «добре»

3,5 – 3,0 бали – «задовільно»

2,5 бала і менш – «незадовільно».

Іспити проводяться у два етапи. На першому етапі здійснюється *підсумковий тестовий контроль* - тестування за допомогою наборів тестів програми Elex, що охоплюють кінцеві цілі предмета. Позитивний результат тестування (порогове значення 90% для претендентів

на вищу категорію, 85% для претендентів на першу категорію, 80% для претендентів на другу категорію) є умовою допуску до другого етапу заключного іспиту. При незадовільному результаті тестування слухач має право на повторне перескладання або тестування на нижчу категорію.

Другий етап перевіряє ступень оволодіння практичними вміннями та рівень теоретичної підготовки. Перелік практичних навичок та контрольних питань, які оцінюються, визначаються кінцевими цілями дисципліни. Кожен лікар, що бере участь в іспиті, за жеребкуванням отримує білет з трьома завданнями. Виконання кожного з них оцінюється балами "1", "0,5" та "0" (виконано, виконано не повністю, не виконано).

Критерії оцінки:

3 бали - "відмінно";

2,5 бала - "добре";

2,0 бала - "задовільно";

менше, ніж 2,0 бали — "незадовільно".

В разі отримання незадовільної оцінки на одному з етапів, оцінка іспиту – «незадовільно».

Лікарям, які успішно склали кваліфікаційний іспит за програмою видається свідоцтво встановленого зразка з рекомендацією про присвоєння спеціальності “Неврологія”.

7. Навчально-методична картка дисципліни

Методи навчання:

1. Лекції

2. Практичні заняття

3. Семінарські заняття.

4. Самостійна робота здобувача.

Навчальний план підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Неврологія»
на кафедрі неврології та нейрохірургії (очна частина інтернатури)
II рік навчання

Курс	Назва курсу	Лекції	Семінарські	Практичні	Всього
1.	Соціальна медицина	2	8	6	16
2.	Анатомо-фізіологічні основи уражень нервової системи	2	10	30	42
3.	Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика	2	10	30	42
4.	Методи обстеження неврології.	2	10	20	32
5.	Спадкові, дегенеративно-дистрофічні захворювання нервової системи. Вродженні аномалії. ДЦП.	2	10	30	42
6.	Ураження периферичного відділу нервової системи.	2	20	30	52
7.	Запальні, інфекційно-запальні, інфекційно-алергічні, паразитарні та пріонові захворювання нервової системи. Повільні інфекції нервової системи.	4	10	30	44
8.	Судинні ураження нервової системи.	4	10	40	54
9.	Патологія вегетативної нервової системи та нейроендокринні розлади.	2	8	30	40
10.	Травми нервової системи.	2	8	30	40
11.	Пухлини нервової системи.	2	8	20	30
12.	Епілепсія та епілептичні синдроми.	2	16	20	38
13.	Соматоневрологічна патологія.	2	2	10	14
14.	Ураження нервової системи при впливі екзогенних факторів довкілля.	2	8	10	20
15.	Порушення сну та бодрування.	2	8	10	20
16.	Невротичні розлади.	2	10	10	22
17.	Невідкладні стани в неврології.	2	10	30	42
18.	Лікування та профілактика захворювань нервової системи.	2	8	22	32
	Іспит		2		2
	Всього	40	292	292	624

Тематичний план семінарів

№ ІП	Тема	Кількість Годин
1.	Особливості пубертатного періоду	2
2.	Особливості кліматичного періоду	2
3.	Струс головного мозку(клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика)	2
4.	Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).	2
5.	Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).	2
6.	Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).	2
7.	Травми хребта та спинного мозку.	2
8.	Травми периферичного відділу нервової системи.	2
9.	Вікові особливості клінічних проявів та перебігу травматичних уражень головного та спинного мозку (в дитячому та похилому віці).	2
10.	Діагностика пухлин головного мозку. Диференційна діагностика пухлин головного мозку.	2
11.	Пухлини спинного мозку. Класифікація пухлин спинного мозку.	2
12.	Клінічні прояви епілепсії. Особливості перебігу епілепсії. Діагностика та диференційна діагностика епілепсії.	2
13.	Ураження нервової системи при захворюваннях системи кровообігу (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
14.	Ураження нервової системи при захворюваннях дихальної системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
15.	Ураження нервової системи при захворюваннях крові (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
16.	Ураження нервової системи при урологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
17.	Ураження нервової системи при гінекологічних	2

	захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	
18.	Ураження нервової системи при захворюваннях кишково-шлункового тракту (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
19.	Ураження нервової системи при онкологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
20.	Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
21.	Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
22.	Ураження нервової системи при первинних та вторинних метаболічних порушеннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
23.	Клімакс (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
24.	Ураження нервової системи при впливі токсичних факторів.	2
25.	Клінічні прояви впливу токсичних уражень на нервову систему.	2
26.	Ураження нервової системи при впливі іонізуючого випромінювання (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).	2
27.	Ураження нервової системи при електротравмі (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).	2
28.	Ураження нервової системи при перегріванні (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).	2
29.	Ураження нервової системи при переохолодженні (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).	2
30.	Етіологія та патогенез невротичних розладів.	2
31.	Принципи діагностики невідкладних станів.	2

32.	Коматозні стани різного генезу (особливості клінічних проявів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
33.	Шок(особливості клінічних проявів, пара бігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
34.	Кризові стани.	2
35.	Методи невідкладної терапії та реанімації при патології нервової системи.	2
36.	Реабілітаційні заходи в неврології.	2
37.	Принципи та особливості лікування судинних захворювань нервової системи.	2
38.	Принципи та особливості лікування інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних, та паразитарних захворювань нервової системи.	2
39.	Принципи та особливості лікування пухлин головного та спинного мозку.	2
40.	Принципи та особливості лікування невідкладних станів в неврології.	2
41.	Принципи та особливості лікування порушень сну та бодрування.	2
42.	Принципи та особливості лікування невротичних розладів.	2
43.	Принципи та особливості лікування уражень нервової системи при соматичній патології.	2
44.	Фактори ризику захворювань головного та спинного мозку.	2
45.	Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.	2
46.	Загальний та церебральний артеросклероз.	2
47.	Артеріальна гіпертензія.	2
48.	Артеріальна гіпотензія.	2
49.	Роль спадкових факторів в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
50.	Роль судинних аномалій та варіантів кровопостачання в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
51.	Роль соматичної патології та інших факторів в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
52.	Патогенетичні механізми розвитку судинної патології головного та спинного мозку.	2
53.	Початкові прояви недостатності мозкового кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
54.	Хронічна ішемія головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної	2

	діагностики).	
55.	Судинна деменція (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
56.	Хронічна ішемія спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
57.	Гостра гіпертонічна енцефалопатія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
58.	Минущі порушення мозкового кровообігу	2
59.	Транзиторні ішемічні атаки (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
60.	Церебральні гіпертонічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
61.	Ішемічні інсульти (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
62.	Гострі порушення мозкового кровообігу геморагічного генезу	2
63.	Паренхіматозні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
64.	Хронічні венозні дисфункції (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
65.	Гострі порушення венозного кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
66.	Вегетативні синдроми.	2
67.	Синдром вегето-судинної дистонії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
68.	Кадріалгічний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
69.	Гіпервентиляційний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
70.	Абдомінальний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
71.	Порушення терморегуляції (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
72.	Церебральні (над сегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).	2
73.	Периферичні (сегментарні) вегетативні порушення	2

	(первинні, вторинні).	
74.	Лицеві вегетативні невралгії (класифікація, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
75.	Хвороба та синдром Меньєра (етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
76.	Хвороба та синдром Рейно (етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
77.	Еритромелалгія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики).	2
78.	Набряк Квінке.	2
79.	Крапивниця.	2
80.	Рідкісні форми ангіотрофоневрозов.	2
81.	Нейроендокринні розлади (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
82.	Вегетативні розлади при неврозах.	2
83.	Вікові особливості розладів вегетативної нервової системи.	2
84.	Особливості клінічного перебігу вегетативних порушень в різних вікових групах	2
85.	Пріонові захворювання з ураженням нервової системи (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
86.	Паразитарні захворювання нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
87.	Арахноїдити головного мозку, хоріоепідерматити(етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
88.	Клінічний розбір хворих з хоресою Генінгтона.	2
89.	Клінічний розбір хворих з спино церебральною атаксією.	2
90.	Клінічний розбір хворих із струсом головного мозку.	2
91.	Клінічний розбір хворих з забоем головного мозку.	2
92.	Клінічний розбір хворих з інтракраніальними гематомами.	2
93.	Клінічний розбір хворих з залишковими явищами травми головного мозку.	2

94.	Клінічний розбір хворих з травмами спинного мозку.	2
95.	Клінічний розбір хворих з ураженнями нервової системи при захворюваннях внутрішніх органів.	2
96.	Клінічний розбір хворих з сирінгомієлією.	2
97.	Клінічний розбір хворих з неврозами.	2
98.	Клінічний розбір хворих з епілепсією.	2
99.	Клінічний розбір хворих з ураженнями нервової системи при екзогенних інтоксикаціях.	
100.	Клінічний розбір хворих з не епілептичними пароксизмальними станами.	2
101.	Диспансеризація неврологічних хворих.	2
102.	Лікарсько-трудова експертиза.	2
103.	Основні анатомо-топографічні відділи нервової системи.	2
104.	Будова та функції спинного мозку.	2
105.	Довгастий мозок.	2
106.	Вароліїв міст.	2
107.	Середній мозок.	2
108.	Мозок, його аферентні та еферентні зв'язки.	2
109.	Види атаксій.	2
110.	Базальні ганглії. Синдроми ураження.	2
111.	Внутрішня капсула. Синдроми ураження.	2
112.	Півкулі великого мозку. Променистий вінець.	2
113.	Синдроми ураження правої і лівої півкуль головного мозку та їх часток.	2
114.	Рефлекси умовні та безумовні. Дуга замикання. Методи дослідження. Вікові зміни рефлекторної сфери.	2

115.	Патологічні рефлекси. Методи дослідження.	2
116.	Рухова функція нервової системи. Центральний та периферичний параліч.	2
117.	Методи дослідження порушення рухової та тонусу м'язів..	2
118.	Синдроми ураження рухового шляху на різних рівнях.	2
119.	Вікові зміни рефлекторної сфери та порушень екстра пірамідної регуляції моторики.	2
120.	Методи досліджень координації рухів.	2
121.	Провідні шляхи чутливості. Види та типи чутливих розладів. Методи дослідження чутливості.	2
122.	Синдроми ураження спинного мозку на різних рівнях.	2
123.	Методи досліджень функцій нюхового аналізатора.	2
124.	Методи досліджень функцій зорового аналізатора.	2
125.	Методи досліджень функцій трійчастого нерва.	2
126.	Методи досліджень функцій окорухових нервів.	2
127.	Методи досліджень функцій лицьового нерва.	2
128.	Методи досліджень функцій слухового нерва.	2
129.	Методи досліджень функцій язикоглоткового та блокуючого нервів.	2
130.	Інсомнії (клінічні особливості, діагностика). Гіперсомнії(клінічні особливості, діагностика).	2
131.	Клінічні прояви невротичних розладів.	2
132.	Міастенічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
133.	Холінергічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2

134.	Міоплегічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
135.	Больові кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
136.	Гіпертермічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
137.	Акінетичний мутизм (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
138.	Психомоторне збудження (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
139.	Невідкладні стани при гострих ураженнях головного мозку судинного, інфекційно-запального, інфекційно-алергічного, дегенеративного, пухлинного, травматичного, інтоксикаційного генезу (клінічні особливості, діагностика та диференційна діагностика).	2
140.	Невідкладні стани при гострих ураженнях спинного мозку судинного, травматичного, пухлинного, інфекційно-запального генезу (клінічні особливості, діагностика та диференційна діагностика).	2
141.	Невідкладні стани при гострих ураженнях периферичного відділу нервової системи (клінічні особливості, діагностика та диференційна діагностика).	2
142.	Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика гострих уражень нервової системи при отруєннях нейротропними речовинами (етилловий спирт, метиловий спирт, снодійні, холінолітики, антигістамінні засоби, психотропні засоби, хлориди вуглеводнів, оксид азоту).	2
143.	Гіпертонічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
144.	Гіпотонічні кризи (клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
145.	Набряк головного мозку, набряк – збудовлення головного мозку (клінічні прояви, діагностика та диференційна	2

	діагностика).	
146.	Всього	292

Тематичний план лекцій

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Коллагенези.	2
2.	Класифікація судинних захворювань нервової системи X перегляду.	2
3.	Фактори ризику цереброваскулярних захворювань. Методи первинної і вторинної профілактики.	2
4.	Гострі порушення мозкового кровообігу: минуці порушення (церебральні судинні кризи і транзиторні ішемічні атаки), та інсульту (геморагічні та ішемічні).Тромбоз венозних синусів. Сучасні методи діагностики та лікування.	2
5.	Хронічні повільно прогресуючі порушення мозкового кровообігу(дисциркуляторна енцефалопатія). Венозна енцефалопатія.	2
6.	Порушення спинального кровообігу: гострі-минуці порушення та спин альні інсульту (ішемічні та геморагічні), повільно прогресуючі порушення – дисциркуляторна мієлопатія. Методи діагностики та лікування.	2
7.	Судинна деменція, судинний паркінсонізм. Хвороба Піка, Альцгеймера.	2
8.	Надсегментарні вегетативні порушення. Синдром вегетативно-судинної дистонії. Мігрень. Хвороба Рейно. Еритромералгія. Гіпоталамічний синдром. Вегетативні порушення про клімаксі.	2
9.	Сегментарні вегетативні порушення. Прогресуюча (периферична) вегетативна недостатність. Лицьові симпатолгії. Порушення слезотечі та слиновиділення. Вегетативні порушення в кінцівках.	2
10.	Диференціальна діагностика та лікування син копальних станів.	2
11.	Сучасна класифікація закритої черепно-мозкової травми. Поняття про травматичну хворобу мозку (гостра та хронічна стадії).	2
12.	Травми спинного мозку. Клініка,діагностика,лікування. Травми периферичних нервів.	2
13.	Неврози та неврозоподібні стани. Епілепсія,епілептичний статус. Диференціальна діагностика епілепсії та не епілептичних станів.	2

14	Ураження нервової системи при соматичних захворюваннях. Ураження нервової системи при дії токсичних і фізичних факторів.	2
15	Принципи діагностики невідкладних станів. Коми різного генезу, їх диференційна діагностика. Порушення свідомості та їх оцінка.	2
16	Пароксизмальні стани: епілептичні та не епілептичні. Синдром підвищеного внутрішньочерепного тиску. набряк головного мозку.	2
17	Гострі інфекційно-алергічні захворювання нервової системи. Гострі судинні захворювання головного мозку та його оболонок. Гострі ураження спинного мозку.	2
18	Питання етики та деонтології в роботі лікаря-невропатолога.	2
19	Первинна та вторинна профілактика неврологічних захворювань.	2
20	Медична допомога при надзвичайних обставинах.	2
	Всього	40

Тематичний план практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Особливості клінічних прояв, перебігу та діагностики синдрому Гійєн-Барре.	2
2.	Особливості клінічних прояв, перебігу та діагностики синдрому Ланді.	2
3.	Абсцес головного мозку (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
4.	Розсіяний склероз (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
5.	Боковий аміотрофічний склероз (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
6.	Туберкульоз нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
7.	Сифіліс нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
8.	Нейроревматизм (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2

9.	Ураження нервової системи при СНІДі (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
10.	Пріонові захворювання з ураженнями нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
11.	Паразитарні захворювання нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
12.	Герпетичні ураження нервової системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
13.	Ураження нервової системи про гострих інфекційних захворюваннях(етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
14.	Ураження нервової системи у хворих на COVID-19	2
15.	Особливості ведення неврологічних хворих в період епідемії COVID-19	2
16.	Ураження нервової системи при хронічних інфекційних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
17.	Вікові особливості перебігу інфекційно-запальних, інфекційно-алергічних, паразитарних захворювань нервової системи та повільних інфекцій.	2
18.	Загальні відомості про судинні ураження нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).	2
19.	Класифікації судинних захворювань головного і спинного мозку.	2
20.	Фактори ризику судинних захворювань головного та спинного мозку.	2
21.	Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.	2
22.	Загальний та церебральний атеросклероз.	2
23.	Артеріальна гіпертензія.	2
24.	Артеріальна гіпотензія.	2
25.	Роль біохімічних змін крові в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
26.	Роль спадкових факторів в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
27.	Роль судинних аномалій та варіантів кровопостачання в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
28.	Роль соматичної патології та інших факторів в розвитку цереброваскулярних захворювань.	2

29.	Ятрогенний фактор у розвитку цереброваскулярних захворювань.	2
30.	Патогенетичні механізми розвитку судинної патології головного та спинного мозку.	2
31.	Початкові прояви недостатності мозкового кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
32.	Хронічна ішемія головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
33.	Судинна деменція (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
34.	Деменція з тільцями Леві, хвороба Альцгеймера	2
35.	Хронічна ішемія спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
36.	Гострі порушення мозкового кровообігу.	2
37.	Гострі порушення мозкового кровообігу ішемічного генезу	2
38.	Гостра гіпертонічна енцефалопатія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
39.	Минуці порушення мозкового кровообігу.	2
40.	Транзиторні ішемічні атаки (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
41.	Церебральні гіпертонічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
42.	Ішемічні інсульти (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
43.	Гострі порушення мозкового кровообігу геморагічного генезу.	2
44.	Паренхіматозні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
45.	Субарахноїдальні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
46.	Паренхіматозно - субарахноїдальні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
47.	Хронічні венозні дисфункції (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної	2

	діагностики).	
48.	Гострі порушення венозного кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
49.	Гострі порушення спінального кровообігу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
50.	Артеріовенозні мальформації судин головного та спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
51.	Вікові особливості судинної патології головного і спинного мозку.	2
52.	Загальні відомості про патологію вегетативної нервової системи (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).	2
53.	Класифікація вегетативних розладів.	2
54.	Вегетативні синдроми.	2
55.	Синдром вегето-судинної дистонії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
56.	Кардіалгічний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
57.	Гіпервентиляційний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
58.	Абдомінальний синдром (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
59.	Порушення терморегуляції (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
60.	Церебральні (надсегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).	
61.	Периферичні (сегментарні) вегетативні порушення (первинні, вторинні).	2
62.	Сполучені над сегментарні та сегментарні вегетативні порушення	2
63.	Синдром прогресуючої вегетативної недостатності (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
64.	Мігрень (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
65.	Лицеві вегетативні невралгії (класифікація, етіологія, патогенез, особливості клінічних прояв, діагностика та диференційна діагностика).	2

66.	Хвороба та синдром Мен'єра (етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
67.	Ангіотрофневрози.	
68.	Етіологія ангіотрофневрозів.	2
69.	Патогенез ангіотрофневрозів.	2
70.	Хвороба та синдром Рейно (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
71.	Еритромегалгія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
72.	Набряк Квінке.	2
73.	Кропивниця.	2
74.	Рідкісні форми ангіотрофневрозів.	2
75.	Нейроендокринні розлади (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
76.	Вегетативні розлади при неврозах.	2
77.	Вікові особливості розладів вегетативної нервової системи.	2
78.	Особливості клінічного перебігу вегетативних порушень в різних вікових групах.	2
79.	Особливості пубертатного періоду.	2
80.	Особливості клімактеричного періоду.	2
81.	Загальні відомості про черепно-мозкові травми, травми спинного мозку, периферичних нервів та травматичну хворобу мозку (соціально-медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо).	2
82.	Черепно-мозкова травма. Класифікація.	2
83.	Клінічні форми черепно-мозкової травми.	2
84.	Струс головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
85.	Забій головного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
86.	Внутрішньочерепні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
87.	Субархोїдальні крововиливи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
88.	Епідуральні гематоми (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
89.	Субдуральні гематоми (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2

90.	Відділені наслідки черепно-мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку(клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
91.	Травми хребта та спинного мозку.	2
92.	Клінічні форми травм хребта та спинного мозку.	2
93.	Струс спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
94.	Забій спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
95.	Гематомієлія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
96.	Травми периферичного відділу нервової системи.	2
97.	Травматичні мононейропатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
98.	Травматичні плексопатії (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
99.	Алгічно-рефлекторні синдроми.	2
100.	Вікові особливості клінічних прояв та перебігу травматичних уражень головного та спинного мозку (в дитячому та похилому віці).	2
101.	Психопатологічні симптоми пухлин нервової системи.	2
102.	Клінічні прояви та особливості перебігу пухлин спинного мозку.	2
103.	Діагностика пухлин спинного мозку.	2
104.	Клінічні прояви та особливості перебігу пухлин периферичних нервів.	2
105.	Клінічні прояви епілепсії.	2
106.	Ураження нервової системи при захворюваннях дихальної системи (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
107.	Ураження нервової системи при онкологічних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
108.	Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
109.	Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях ² (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної	2

	діагностики).	
110.	Ураження нервової системи при первинних та вторинних метаболічних порушеннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).	2
111.	Особливості перебігу уражень нервової системи при впливі токсичних факторів на нервову систему.	2
112.	Діагностика та диференційна діагностика уражень нервової системи при впливі токсичних факторів.	2
113.	Інсомнії (клінічні особливості, діагностика). Гіперсомнії (клінічні особливості, діагностика).	2
114.	Нарколепсія(клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).	2
115.	Клінічні прояви невротичних розладів.	2
116.	Набряк головного мозку, набряк – збудовлення головного мозку(клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
117.	Гіпертонічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
118.	Гіпотонічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
119.	Міастенічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
120.	Холінергійні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
121.	Міоплегічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
122.	Больові кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
123.	Гіпертермічні кризи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
124.	Акінетичний аутизм (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
125.	Катаплексія (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
126.	Психомоторне збудження (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
127.	Невідкладні стани при гострих ураженнях головного мозку судинного, інфекційно-запального, інфекційно-алергічного, дегенеративного, пухлинного, травматичного, інтоксикаційного генезу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2

128.	Невідкладні стани при гострих ураженнях спинного мозку судинного, травматичного, пухлинного, інфекційно-запального генезу (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
129.	Невідкладні стани при гострих ураженнях периферичного відділу нервової системи (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика та диференційна діагностика).	2
130.	Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика гострих уражень нервової системи при отруєннях нейротропними речовинами (етилловий спирт, метиловий спирт, снодійні, холінолітики, антигістамінні засоби, психотропні засоби, хлориди вуглеводнів, оксид азоту).	2
131.	Клінічний розбір хворих з минуцими порушеннями спінального кровообігу.	2
132.	Клінічний розбір хворих з дисциркуляторною мієлопатією різного рівня.	2
133.	Клінічний розбір хворих з вірусним менінгітом.	2
134.	Клінічний розбір хворих з гнійним менінгітом.	2
135.	Клінічний розбір хворих з арахноїдитом головного мозку.	2
136.	Клінічний розбір хворих з вірусним енцефалітом.	2
137.	Клінічний розбір хворих з нейроревматизмом.	2
138.	Клінічний розбір хворих з демієлінізуючими захворюваннями.	2
139.	Клінічний розбір хворих з вегетативно-судинною дистонією.	2
140.	Клінічний розбір хворих з лицьовою симпаталгією.	2
141.	Клінічний розбір хворих з хворобою Рейно.	2
142.	Клінічний розбір хворих з хворобою Меньєра.	2
143.	Клінічний розбір хворих з мігренню.	2
144.	Клінічний розбір хворих з гіпоталомічними синдромами.	2
145.	Клінічний розбір хворих з прогресуючими м'ясоевими дістрофіями.	2
146.	Клінічний розбір хворих з міастенією.	2
147.	Всього	292

Перелік та кількість маніпуляцій, які лікар-інтерн повинен виконувати на кафедрі

Назва	Кількість
Зібрати та оцінити анамнестичні дані неврологічних	120-150

хворих, виділити з загального анамнезу та оцінити найбільш важливі дані, які обумовлюють патологію нервової системи даного хворого (спадковість, етапи розвитку організму, умови праці та побуту)	
Провести дослідження неврологічного статусу	120-150
Провести діагностичну та лікувальну люмбальні пункції	5
Оцінити дані дослідження ліквору	20-25
Провести лікувальну блокаду нервових утворень (нервових стовбурів, корінців, внутрішньо шкірну, перивазальну)	30-40
Оцінити показники ЕЕГ, ЕхоКГ, РЕГ, ультразвукової доплерографії, а також дані рентгенограми черепа та хребта	40-50
Провести периметрію	25-30
Провести оцінку даних офтальмологічного дослідження	20-25
Провести через шкірну електростимуляцію м 'язів	2-10

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯКИМИ ПОВИНЕН ВОЛОДІТИ ЛІКАР-НЕВРОЛОГ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

№ з/п	Назва практичних навиків та вмінь	Ступень оволодіння
1	Збір та оцінка анемнстичних даних неврологічних хворих. Виділення із загального анамнезу неврологічного хворого найбільш важливих даних, які обумовлюють патологію нервової системи хворого (спадковість, стани розвитку організму, умови праці та побуту) та їх оцінка	+++
2	Дослідження психічного стану (емоційного стану, критики, інтелекту, свідомості).	+++
3	Дослідження мови, праксису, гнозису	+++
4	Дослідження функції черепних нервів (I-XII пари)	+++
5	Дослідження всіх видів чутливості.	+++
6	Дослідження рефлекторно-рухової сфери.	+++
7	Дослідження координації рухів.	+++
8	Дослідження вегетативних функцій організму.	++
9	Дослідження менінгеальних симптомів.	+++
10	Оцінка результатів пара клінічних досліджень пацієнта (аналіз крові, аналіз сечі, біохімічні аналізи, цукор крові та сечі, бактеріологічні дослідження крові, копро грама).	+++
11	Оцінка даних офтальмологічного дослідження	+++
12	Оцінка даних неврологічного дослідження	+++
13	Виконання люмбальної пункції та оцінка даних	+++

	дослідження ліквору.	
14	Оцінка даних електроенцефалографії, ЕхоЕГ, ультразвукової доплерографії, електроміографії	+
15	Оцінка даних рентгенологічного дослідження черепа та хребта	+++
16	Оцінка даних контрастних методів рентгенологічного обстеження (ангіографія, мієлографія).	+++
17	Оцінка даних комп'ютерної томографії та магнітно-резонансної томографії	+++
18	Проведення лікувальних блокад нервових утворень (стовбурів, корінців, гангліїв).	+++
19	Використання методів психотерапевтичного впливу на хворого	++
20	Проведення закритого масажу серця	+++
21	Проведення дренажу трахеобронхіального дерева, штучного дихання	+++
22	Оформлення історії хвороби	+++
23	Вміння провести діагностику, диференційну діагностику захворювань нервової системи	+++
24	Вміння призначити лікування	+++

Примітка: (+)- ознайомлення з даним питанням;

(++)- уміння застосовувати набуті знання та навички при курації хворих, виконувати найбільш типові чи окремі етапи;

(+++)- уміння самостійно застосовувати набуті знання та навички в обстеженні, діагностиці та лікуванні хворих.

Орієнтовний перелік тем рефератів

1. Організація роботи неврологічного кабінету поліклініки.
2. Організація роботи неврологічного відділення стаціонару.
3. Етика і деонтологія в неврологічній практиці.
4. Профілактика та диспансеризація в неврології.
5. Санітарно – просвітницька робота лікаря – невролога.
6. Основні відомості про структурно – функціональну організацію нервової системи.
7. Основні анатоми – фізіологічні відомості про черепні нерви.
8. Основні анатоми – фізіологічні відомості про спинний мозок.
9. Основні анатоми – фізіологічні відомості про стовбур мозку.
10. Основні анатоми – фізіологічні відомості про кору головного мозку.
11. Основні анатоми – фізіологічні відомості про підкіркові утвори.
12. Основні анатоми – фізіологічні відомості про вегетативну нервову систему.
13. Анатоми – фізіологічні особливості кровопостачання головного та спинного мозку.
14. Анатоми – фізіологічні особливості оболонок, хоріоїдальних слетінь, лікворної системи головного та спинного мозку. Утворення ліквору, циркуляція ліквору.
15. Основні відомості про нейромедіаторні системи.
16. Проблеми болю (патогенетичні механізми виникнення та розвитку, клінічні характеристики).
17. Деменція (клінічні прояви, діагностичні особливості)
18. Порушення свідомості (форми, клінічні варіанти, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).
19. Порушення ліквородинаміки (гіпертензивний та гіпотензивний синдроми)
20. Пароксизмальні стани в неврології.
21. Ураження лімба – ретикулярного комплексу.
22. Викликані потенціали та їх використання в діагностиці захворювань нервової системи.
23. Електроенцефалографія (нейрофізіологічні основи метода та семіотика)
24. Стимуляційні методи електроміографії в діагностиці захворювань нервової системи.
25. Транскраніальна магнітна стимуляція в діагностиці захворювань нервової системи.
26. Боковий аміотрофічний склероз.
27. Розсіяний енцефаломієліт.
28. Розсіяний склероз.
29. Люмбальна пункція. Ліквор в нормі та при патологічних станах. Показання та протипоказання для проведення люмбальної пункції.
30. Токсичні полінейропатії.
31. Церебральні арахноїди і їх диференційна діагностика.
32. Спінальні арахноїди і їх диференційна діагностика.
33. Пріонові захворювання.

34. Спадкові захворювання метаболізму з ураженням нервової системи.
35. Ектодермальні дисплазії (факоматози, нейрофіброматоз Реклінгхаузена, туберозний склероз Бурневілья, хвороба Гіппеля – Ландау, синдром Стерджа – Вебера тощо).
36. Хвороба Паркінсона та синдром паркінсонізму.
37. Хорея (хвороба Гентінгтона, сенільна хорея, доброякісна спадкова хорея, мала хорея, нейроактоцитоз тощо).
38. Міастенія та міастенічні синдроми (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика).
39. Нервово – м'язові розлади соматогенного генезу (етіологія, патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика).
40. Загальні відомості про судинні ураження нервової системи (соціально – медичне значення, епідеміологічні та статистичні дані тощо). Фактори ризику судинних захворювань головного та спинного мозку. Етіологічні чинники судинних захворювань головного та спинного мозку.
41. Артеріальна гіпертензія.
42. Артеріальна гіпотензія.
43. Артеріовенозні мальформації судин головного та спинного мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
44. Вікові особливості судинної патології головного та спинного мозку.
45. Вегетативні синдроми.
46. Ангіотрофонеvroзи.
47. Особливості клінічного перебігу вегетативних порушень в різних вікових групах.
48. Відділені наслідки черепно – мозкових травм, хронічна стадія травматичної хвороби мозку (клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).
49. Ураження нервової системи при дифузній патології сполучної тканини (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
50. Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
51. Ураження нервової системи при первинних та вторинних метаболічних порушеннях (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
52. Клімакс (етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
53. Патогенез епілепсії.
54. ЕЕГ в діагностиці епілепсії.
55. Лікування епілепсії.
56. Епілептичний статус.
57. Печінкова енцефалопатія.
58. Неврологічні прояви антифосфоліпідного синдрому.
59. Ураження нервової системи при ендокринологічних захворюваннях.

60. Ураження нервової системи при ревматичних захворюваннях.
61. Ураження нервової системи при захворюваннях серця і судин.
62. Ураження нервової системи при впливі іонізуючого випромінювання (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностика, диференційна діагностика).
63. Ураження нервової системи при електротравмі (патогенетичні механізми, клінічні прояви, особливості перебігу).
64. Інсомнії (клінічні особливості, діагностика).
65. Гіперсомнії (клінічні особливості, діагностика).
66. Коматозні стани різного генезу (особливості клінічних проявів, перебігу, діагностики та диференційної діагностики).
67. Кризові стани в неврології.
68. Психомоторне збудження (клінічні прояви, диференційна діагностика)
69. Вікові особливості перебігу невідкладних станів в неврології.
70. Смерть головного мозку (клінічні та параклінічні прояви, діагностика).
71. Принципи та особливості лікування уражень нервової системи при соматичній патології.
72. Особливості лікування неврологічних захворювань в дитячому та похилому віці.

Список літератури

1. Діагностичні алгоритми в неврології / За ред. Гриб В.А., Яворської Н.П. – Медкнига, 2017. – 48 с.
2. Методи обстеження неврологічного хворого / Соколова Л.І., Черенько Т.М., Ілляш Т.І., Довбонос Т.А., Мельник В.С.– Медицина, 2019. - 144 с.
3. Прокопів М.М., Віничук С.М. Вертебробазиллярні інсульти. К:Авіцена, 2021. – 240с.
4. Рекомендації щодо діагностики та лікування хвороби Паркінсона / За ред. Карабань І.М. – ТОВ «МЖ Нейроньюз», 2017. – 84 с.
5. Ткаченко О.В. Стовбур головного мозку: анатомо-фізіологічні характеристики та клінічні особливості уражень.-К:Знання України, 2019.-128 с.
6. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритм діагностичного пошуку / За ред. Шкробот С.І. – Укрмедкнига, 2019. – 156 с.
7. European Training Requirements for Neurology / European Union of Medical Specialists (EUMS). - www.uems.eu
8. EAN_Curriculum_TrainingRequirements_A4_web-v2021.p (uems-neuroboard.org)
9. Neuro exam https://learninglink.oup.com/access/the-neuroexam-video#tag_01-introduction-to-the-neurological-exam
10. Guidance (Evidence-based recommendations developed by independent committees, including professionals and lay members, and consulted on by stakeholders) <https://www.nice.org.uk/>
11. Bendtsen L. et al. European Academy of Neurology guideline on trigeminal neuralgia // Eur. J. Neurol. 2019. T. 26. № 6. С. 831–849.
12. Blumenfeld H. Neuroanatomy through Clinical Cases. New York, NY: Oxford University Press, 2021.
13. Brazis P. W., Masdeu J. C., Biller J. Localization in clinical neurology. Baltimore, MD: Wolters Kluwer Health, 2021.
14. Campbell W. W., Barohn R. J. DeJong's The Neurologic Examination. Philadelphia, PA: Lippincott Williams and Wilkins, 2019.
15. Filippi M. et al. Assessment of lesions on magnetic resonance imaging in multiple sclerosis: practical guidelines // Brain. 2019. T. 142. № 7. С. 1858–1875. Fisher R. S. et al. Instruction manual for the ILAE 2017 operational classification of seizure types // Epilepsia. 2017. T. 58. № 4. С. 531–542.
16. Harden C. et al. Practice guideline summary: Sudden unexpected death in epilepsy incidence rates and risk factors: Report of the guideline Development, dissemination, and implementation subcommittee of the American academy of neurology and the American epilepsy society // Epilepsy Curr. 2017. T. 17. № 3. С. 180–187.
17. Kleindorfer D. O. et al. 2021 guideline for the prevention of stroke in patients with stroke and transient ischemic attack: A guideline from the American

heart association/American stroke association // Stroke. 2021. T. 52. № 7. C. e364–e467.

18. Mason P. Medical Neurobiology. New York, NY: Oxford University Press, 2017.

19. Mattle H., Mumenthaler M. Fundamentals of neurology: An illustrated guide. Stuttgart, Germany: Thieme Publishing Group, 2019.

20. Preston D. C., Shapiro B. E. Electromyography and Neuromuscular Disorders: Clinical-Electrophysiologic-Ultrasound Correlations. Philadelphia, PA: Elsevier - Health Sciences Division, 2020.

21. Ropper A. et al. Adams and victor's principles of neurology. New York, NY: McGraw-Hill, 2019.

22. Yamout B. et al. Consensus recommendations for the diagnosis and treatment of multiple sclerosis: 2019 revisions to the MENACTRIMS guidelines // Mult. Scler. Relat. Disord. 2020. T. 37. № 101459. C. 101459.

23. Bachoud-Lévi A.-C. et al. International guidelines for the treatment of Huntington's disease // Front. Neurol. 2019. T. 10. C. 710.

24. Ciafaloni E. Myasthenia gravis and congenital myasthenic syndromes // Continuum (Minneap. Minn.). 2019. T. 25. № 6. C. 1767–1784.